І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 189. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 2-го ЖОВТНЯ 1957 ЦЕНТІВ 5 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 2, 1957 No. 189. VOL. LXIV.

ПРЕЗИДЕНТ КОНФЕРУЄ З 4 ГУБЕРНАТОРАМИ У СПРАВІ ІНТЕҐРАЦІЇ

Вашинґтон. — През. Айзенгавер, вернувшись із Нюпорту, Р. Ай., де він перебув повних 27 днів на вакаціях, перші години свого урядування присвятив скликаній на вівторок 1-го жовтня конференції із делеґацією губернаторів, делеґованою губернаторами південних стейтів. До складу делеґації входило початково п'ять губернаторів — Лютер Г. Гадж, із Норт Каролайни, як провідник делеґації, Френк Клемент з Теннесі, ЛеРой Коллінс із Флориди, Теодор Р. МекКелдин із Мериленду і Марвін Ґріффін із Джорджії. В останній хвилині губернатор Ґріффін, завзятий сеґреґаціоніст і противник інтеґрації, відмовився брати участь у конференції з президентом Айзенгавером, заявляючи, що він не погоджується на пропозицію Президента обговорювати не тільки справи Литтл Року, але взагалі справу інтеґрації. Між губернаторами, що взяли участь у нарадах із Президентом були три помірковані демократи й один республіканець. Головною темою нарад була справа загострення між південними і північними стейтами, що виникло внаслідок подій у Литтл Року, зокрема у зв'язку із висланням федеральних військ для здійснення там судового наказу про введення інтеґрації в Центральній Середній Щколі у Литтл Року. В політичних колах не сподіваються надто великих успіхів із відбутої конференції, але думають, що не зважаючи на багато труднощів, през. Айзенгаверові і делеґації губернаторів південних стейтів пощастить дійти до порозуміння хоч би тільки у справі злагіднення напруження, викликаного подіями у Литтл Року. Прибувши до Вашинґтону, губернатори відбули конференцію з Президентом для устійнення й узгіднення пропозицій, що їх вони заплянували передати през. Айзенгаверові. У зв'язку із конференцією з губернаторами през. Айзенгавер заявив, що він цілком незадоволений із свого рішення вислати федеральне військо до Литтл Року, але мусів це зробити, бо в ситуації, витвореній губернатором Фобусом, не було іншого виходу. — В самому Литтл Року, що є тепер центром уваги політичної опінії у ЗДА, панує спокій. Наука в школі відбувається нормально. Для допомоги дисктриктовому федеральному судді Дейвісові, зокрема для розгляду справ зв'язаних з порушенням наказу про інтеґрацію і з участю у минулотижневих демонстраціях, призначено ще одного суддю Роя В. Гарпера, який вже прибув до Литтл Року і почав своє урядування.

Гувер закликає громадянство підтримати ощадностеві пропозиції своєї комісії

Вашинґтон. — Колишній президент і колишній ґолова Комісії для Організації Виконної Частини Уряду Герберт Гувер вислав листа до Кларенса Френсіна, в якому закликає громадянство до підтримки ощадностевих пропозицій своєї комісії. К. Френсіс є головою громадського Комітету для здійснення пропозицій комісії Гувера. Гувер написав в своєму листі, що можна б заощадити більйони долярів, коли б і уряд і Конґрес погодилися на прийняття відповідних законопроєктів, тоді можна б більше зуніфікувати різні роди збройних сил; укладати федеральний бюджед так, щоб із того могли бути великі ощадності в федеральних видатках; завести модерну систему в затруднюванні федеральних цивільних урядовців та зліквідувати деякі урядові аґенції, які непотрібно конкурують із приватними фірмами. „Конґрес і уряд є відповідальні за прийняття цих рекомендацій, — писав Гувер, але ключ до акції в цій справі лежить в руках громадянства, яке повинно домагатися, щоб якнайшвидше здійснено ощадностеві пропозиції ощадностевої комісії Гувера". Досі здійснено тільки половину з тих рекомендацій, яку запропонувала була ця комісія.

Припинилося збільшення цін на фармерські продукти

Вашинґтон. — Департамент рільництва повідомляє, що в вересні цього року скінчилося збільшування цін на фармерські продукти, яке тривало впродовж шістьох попередніх місяців. В місяці від 16-го серпня до 15-го вересня ц. р. ціни на фармерські продукти зменшилися на 1.2 відсотка. На це зменшення мало вплив подешевшання м'яса, тварин і городини. Те зменшення фармерських прибутків було б ще більше, як би в тому самому часі не було подорожчання молока, молочних продуктів і яєць. Ціни на фармерські продукти в половині вересня цього року були на 3.8 відсотка більші в порівнянні з цінами в тому самому часі минулого року, і на 21,8 відсотка менші в порівнянні з січнем 1951 року, коли вони стояли на рекордовому місці. Ціни на ті продукти, які купують фармери, збільшилися на одну третю відсотка в місяці від половини серпня до половини вересня ц. р., і вони були на 3.15 відсотка більші в порівнянні з тим самим часом попереднього року.

Прихильники Гоффи усувають його противників

Маямі Біч, Флорида. — На річних зборах делеґатів Міжнародного Братства Шоферів прихильники Джеймса Р. Гоффи повели боротьбу проти тих, які противляться виборові Гоффи на голову тієї робітничої організації, яка нараховує 1,400,000 членів. Фінансовий секретар спілки шоферів Джан Ф. Інґліш виголосив гостру промову проти проводу матірної організації Американської Федерації Праці - Конґресу Індустріяльних Організацій і заявив, що не буде „угодівства" з АФП-КІО. „Ми ніколи не вийдемо з АФП-КІО, — сказав Інґліш, але коли вони викинуть нас, то ми не будемо спішитися з поворотом". Прихильники Гоффи постаралися про те, щоб на місце ворогів Гоффи поставити інших кандидатів. І так на місце містоголови спілки шоферів Френка В. Брустера і містоголови Джозефа Дж. Дівайні поставлені інші кандидати, які мають великі шанси перемогти в виборах. Брустера і Дівайна хочуть вичистити тому, що вони висловилися за кандидатурою на голову спілки шоферів Вільяма А. Лі з Шикаґо. Тим часом головний суддя Найвищого Суду ЗДА Ірл Воррен розглядає пропозицію противників Гоффи і Дейва Бека, щоб суд видав заборону переводити вибір управи спілки шоферів тому, що більш як половина делеґатів була вибрана неправильно. Якщо Воррен видасть судову заборону в цій справі, тоді не зможуть відбутися вибори нової управи цієї організації. Між поважною більшістю делеґатів панують настрої прихильні до Гоффи, який має шанси стати головою спілки шоферів, якщо зможуть відбутися вибори. Гоффу і його прихильників вітали оваційно, а приходу Брустера і Дівайна делеґати навіть не завважали. Те саме сталося і з Лі, якого вітали тільки його прихильники з Шикаґо. Промову Інґліша проти АФП-КІО оплескувала велика більшість 1,500 делеґатів. Внаслідок такого становища більшости делеґатів існує можливість, що противники Бека і його кліки (Гоффа, Інґліш) виступлять із спілки шоферів. Дехто гадає, що одна третя частина місцевих організацій спілки шоферів може вийти зі спілки шоферів.

Збройні сили 3-го жовтня прощаються з секретарем оборони Вилсоном

Вашинґтон. — Збройні сили ЗДА в четвер 3-го жовтня попрощають секретаря оборони Чарлза Е. Вилсона, який залишить свій пост найдалі до 10-ох днів. В столиці жалують за Вилсоном, хоч чотири і пів року тому не вітали його з відкритими раменами, коли він обіймав своє становище. Відхід Вилсона з Вашинґтону сходиться з критикою його зарядженъ в справі ощадностей в департаменті оборони та зв'язаною внаслідок цього редукцією в складі особистого складу в окремих родах збройних сил. Прощання Вилсона відбудеться в формі дефіляди всіх родів збройних сил, а в повітрі летітимуть ескадрилї літаків. Вилсон залишиться на свому пості ще кілька днів після четверґової паради. Вилсона любили в Пентаґоні і називали „Віллі", хоч секретар оборони мав кілька разів неприємні історії в зв'язку з своїми публічними заявами, які журналісти часто перекручували в некористь Вилсона. Вилсон сказав: „Я думаю, що що є добре для нашої країни, те є добре і для Дженерал Моторс" (Вилсон був головою цієї фірми), — але в пресі появилися ці слова в такій формі: „Я думаю, що що є добре для „Дженерал Моторс", то є добре і для цієї країни". Місце Вилсона займе колишній голова фірми „Проктер енд Ґембел" Ніл Г. МекЕлрой, який вже більше як місяць працює в департаменті оборони та зазнайомлюється з працею в ньому.

Команда повідомляє про редукцію армії

Вашинґтон. — Армія повідомила про редукцію в своєму складі у зв'язку з ощадностями в департаменті оборони. Стан армії має бути зменшений на 100,000 вояків і офіцерів, з чого 71,000 буде зредуковано до кінця грудня 1957-го року, а 29,000 до 30-го червня 1958 року. Зовсім буде зліквідована одна панцерна дивізія. Гадають, що відноситься це до Першої Панцерної Дивізії, яка стоїть у Форті Повк, Луїзіяна. Будуть зліквідовані 14 протилетунських батальйонів і 5 летунських інженерських конструкцій, а військовий відділ в Зоні Панамського каналу буде зменшений. Фльота має зліквідувати дальших 35 бойових кораблів в додатку до 61 корабля, які мали залишити фльоту згідно з попередніми ощадностевими зарядженнями. Після редукції стан фльоти становитиме менше як 900 воєнних кораблів. Та з Пентаґону повідомляють, що можлива є ще більша редукція від тієї, яку недавно заповів секретар оборони Чарлз Е. Вилсон. Згідно з останнім зарядженням армія матиме 900,000 вояків, летунство — 875,000 летунів, фльота — 645,000 моряків, а морська піхота — 180,000 вояків.

ФИЛАДЕЛФІЯ НА ПЕРШОМУ МІСЦІ В ОРГАНІЗАЦІЙНІЙ КАМПАНІЇ УНСОЮЗУ

Филаделфія, Па. — Відділи Українського Народного Союзу филаделфійської округи виконали вже на приблизно 90% приділену їм квоту здобуття нових членів у теперішній передконвенційній кампанії, вибившись цим на перше місце в організаційній праці Відділів УНС всіх інших округ — ствердив гол. предс. УНС п. Д. Галичин минулої неділі, 29-го вересня, промовляючи на зборах представників Відділів УНС цієї округи. Збори, що їх відкрив і якими проводив голова Контрольної Комісії УНСоюзу й голова місцевої Окружної Ради Відділів УНС д-р Володимир Ґалан, відбулись в приміщеннях ЗУАДКомітету і в них взяли участь представники 19 Відділів УНС округи, репрезентуючи 5,300 членів на всіх 6,245 членів УНС в тій окрузі. На нарадах була приявна також головна радна п-ні Олена Штогрин та організатор УНС мґр. Іван Скочиляс. Із звітів виходить, що Відділам УНС цієї округи призначено в теперішній організаційній кампанії квоту 1,071 нових членів, з чого вже здобуто 963. До цього поважного організаційного успіху причинились у великій мірі Відділи 153, в якому секретарює п. Іван Одежинський, та 163 із секретарем п. Степаном Филиком. П. Ів. Одежинський здобув своїми організаційними успіхами у дотеперішній кампанії перше місце не тільки у Филаделфії, але і між всіми Відділами УНС. Приявні на нарадах представники Відділів виявили рішучість не тільки виконати, але й поважно перевиконати свою організаційну квоту ще до кінця цього року.

СТАССЕН КОНФЕРУЄ З ЛАДЖОМ

Голова американської делеґації на Лондонській конференції роззброєння Герол Стассен (ліворуч) конферує з амбасадором ЗДА при ОН Генрі Кеботом Ладжом (праворуч) про справи міжнародного роззброєння, що ними займаються Об'єднані Нації. Посередині Еймос Пезлі, член делеґації ЗДА у Лондоні.

СОВЄТИ ОСТАТОЧНО ВІДКИНУЛИ ЗАХІДНІЙ ПЛЯН РОЗЗБРОЄННЯ

ЗАХІДНІ ДЕРЖАВИ ЗГОЛОШУЮТЬ СВІЙ ПЛЯН НА ПЛЕНУМ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ

Об'єднані Нації. — Совєтський представник в Об'єднаних Націях Аркадій Соболев потвердив у понеділок 30 вересня на засіданні повної комісії ОН для справ роззброєння, що Совєти визнали неприйнятним для себе західній плян роззброєння, — що його предложено було на Лондонській конференції роззброєння, яка формально була нарадами Підкомісії ОН для справ роззброєння. У відповідь на те становище Совєтів, представник ЗДА Генрі Кебот Ладж заявив, що чотири західні держави, які були репрезентовані на Лондонській конференції (ЗДА, Англія, Франція і Канада) зголосять на пленарному засіданні Генеральної Асамблеї резолюцію з 6-х точок, в яких спрецизовані найважливіші вимоги західньої пропозиції щодо роззброєння. Ці точки такі: 1) швидше припинення дальшого продукування матеріялу для виробу атомової зброї, 2) припинення під міжнародною контролею дальших експериментальних вибухів ядрових бомб, 3) обостороннє зменшування стану збройних сил, 4) ступневе встановлювання системи міжнародної інспекції і контролі, 5) ступневе зменшування існуючих запасів ядрової зброї через передавання існуючих запасів ядрового матеріялу для мирових цілей і 6) порозуміння щодо контролі стратосферичних обширів з уваги на небезпеку від керованих ракет. Тому, що на Комісії для справ роззброєння не могло прийти до ніякого порозуміння з представником Совєтів, то рішено передати всю справу на пленум Генеральної Асамблеї. Вона з свого боку теж напевне не вирішить цієї справи, а може що-найвище завернути всю справу знову до Підкомісії для справ роззброєння для дальших переговорів.

Сирія озброює ціле цивільне населення

Бейрут. — Сирійський уряд почав роздавати зброю поміж цивілістів. Водночас покликано на маневри так звану Організацію народного спротиву. Насправді це, так мовити загальне ополчення, або покликання під зброю маси цивілістів від 18 до 50 років життя, чоловіків і жінок. Військові власті відмовились подати число таких змобілізованих цивілістів, але признали, що їх 7 на кожних 10 осіб населення. В самому обширі Дамаску вишколюється 15,000 молодих жінок, як користуватися стрільною зброєю. Роздано між цивільне населення кріси, легкі скорострільи й ручні ґранати комуно-чеського походжєня. Чужинецькі обсерватори обраховують, що роздано найменше 100,000 крісів. Сирійський уряд, проголосивши маневри з названою вгорі організацією, робить своєю пропаґандою настрій серед населення, наче б Сирії грозила інвазія збоку ближче невідомого напасника. Насправді — впевняють закордонні кореспонденти — це тільки пропаґандивний маневр теперішнього режиму, щоб тримати сирійське громадянство по своїй стороні, бо самі сирійські правителі не вірять в аґресію проти Сирії. Вони твердять, що „коли минеться небезпека", то вони відберуть в населення роздану зброю. Знавці відносин сумніваються, чи це було б можливо: ані комуністи, ані молодь чи люди в прикордонній смузі зброї, яку раз дістали, не віддадуть.

Москва відкликує з Варшави амбасадора Пономаренка

Варшава. — Пантелеймон К. Пономаренко, совєтський амбасадор у комуністичній Польщі з місією куди ширшою і дальшою, як місія кожного амбасадора в західньому понятті, відкликаний Москвою і виїздить геть. Вістки про відхід Пономаренка часто вже появлялись, але цим разом потвердило їх офіційне повідомлення, що Пономаренко склав уже ніби свою прощальну візиту в польському міністерстві закордонних справ. Совєтським проконсулем у Польщі був від часу проголошення комуно-польського режиму „польський" маршал Рокосовський, але після його відкликання — його місію перейняв був Пантелеймон Пономаренко. Він був тому для поляків символом московського панування в Польщі і належав до найбільш зненавиджених фіґур. Проте, для Москви зберігання його у Варшаві було після приходу до влади Ґомулки питанням державного престижу й тому Пономаренко так довго втримався у Варшаві. Сам він сказав був недавно польським журналістам: чим більше говориться про мій відхід з Польщі, тим довше тут залишуся. Совєтська амбасада у Варшаві була завжди центром, де противники Ґомулки, польські сталіністи, затіювали всякі пляни на скинення Ґомулки.

Французькі селяни погрожують бунтом

Париж. — Поруч із політичною кризою у Франції на тлі партизантської війни в Альжирі й господарською кризою з приводу завеликого задовження Франції і дефіцитового щорічного торговельного балянсу, найбільшу внутрішньо-господарську проблему становить тепер невдоволення серед селянських мас, продуцентів сільсько-господарських продуктів. На цей тиждень заповіджено триденний страйк доставців свіжої ярини до Парижу.

ФРАНЦУЗЬКИЙ УРЯД ПОДАВСЯ ДО ДИМІСІЇ ЧЕРЕЗ АЛЬЖИР

Париж. — В понеділок 30 вересня ц. р. французький парлямент відкинув 279 голосами проти 253 урядовий проєкт нової конституції для Альжиру, всупереч пересторогам прем'єра Моріса Бурже-Монорі і міністра закордонних справ Християна Піно, що провалення урядового проєкту матиме препогані наслідки для французької ситуації у північній Африці і на міжнародному форумі. А що прем'єр Монорі зв'язав це голосування із справою довір'я до уряду, то негайно після тієї поразки в парляменті — Бурже-Монорі поїхав до Елізейського палацу і зголосив на руки президента Коті резиґнацію цілого уряду. Президент Коті тим часом резиґнації не прийняв і доручив Монорі вести далі аґенди уряду, поки він, Коті, не переговорить з лідерами політичних партій і не призначить нового прем'єра. Таким чином у Франції настала 22-га з черги криза уряду від кінця останньої війни. Моріс Бурже-Монорі став прем'єром 8 червня ц. р. після 3-тижневої кризи, яка вибухла була після упадку уряду Ґю Молле також внаслідок альжирської проблеми. Теперішню кризу спричинили безпосередньо скрайні праві і скрайні ліві партії, отже комуністи на лівиці та де-ґоллісти і „пужадисти" на правиці. До них присднались невдоволені посли з різних партій, навіть із власної соціял-радикальної партії самого прем'єра. Урядовий проєкт нової конституції для Альжиру передбачав введення там нового адміністраційного поділу на шість провінцій, з яких дві мали б більшість европейських поселенців, а чотири автохтонних мусульманів. Вибори велись би на принципі рівности між европейськими й мусульманськими мешканцями країни і вони стосувались би місцевого самоуправління.

Морріс Бурже-Монорі, прем'єр Франції, який зголосив свою димісію

Тих шість провінцій становили б ніби федерацію шістьох автономних одиниць. Найбільший спір між партіями ішов щодо компетенцій і складу центрального парляменту і уряду та його голови. Праві партії лякалися, що той проєкт скріпить самостійницький гін альжирців і доведе до відірвання Альжиру від Франції, а ліві — що той проєкт замало бере під увагу право альжирців до самовизначення і їх не задовольнить. Прем'єр Монорі рахував на те, що ніяка партія тепер не відважиться взяти на себе відповідальність за кризу в такій важкій внутрішній і міжнародній ситуації. Цей розрахунок показався фальшивий. На тему наступника теперішнього прем'єра і взагалі виходу з теперішньої ситуації — нема покищо у французькій пресі ніяких здогадів.

На Мадярщині хочуть позбутися „двох символів революції"

Будапешт. — За твердженням закордонних дипломатів і журналістів, комуно-мадярський уряд приготовляє деякі такі зміни, які могли б ввести заспокоєння в публічну опінію і „примирити" Захід з мадярським доконаним фактом. Цими змінами є ніби згода на виїзд з Мадярщини кардинала Міндсенті за кордон, куди тільки він забажав би виїхати. Кардинал Міндсенті, як відомо, схоронився був 2 листопада мин. року в американській амбасаді перед піместою мадярських комуністів і від тоді перебуває там. Комуно-мадярський прем'єр Янош Кадар ніби готов зректися свого прем'єрства і обмежитися до ролі секретаря в комуністичній партії Мадярщини. Особи кардинала Міндсенті і Яноша Кадара — це для мадярського народу і всього закордону ніби два символи подій на Мадярщині з минулої осени: символи протилежного характеру, проте кожний з них „пригадує" ті немилі часи. Тому Мадярщина ніби хотіла б, щоб позбутися обох тих „символів" — і символу боротьби за духову волю Мадярщини і символу совєтського поярмлення.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** 27 вересня в Нюпорті частував чаєм колишнього бельгійського короля Леопольда і княжну Ліліяну. На цьому прийнятті були присутні також офіцери фльоти з своїми дружинами. Це було найбільше прийняття у Президента за час його цьогорічних вакацій.

● **З міської ради в Ню Йорку** повідомляють, що англійську королівську пару вітатимуть тільки один раз пострілами із 21-ої гармати, коли вона в'їде до Ню Йорку зі Стетен Айленду. Другий салют з 21-ої гармати біля Сити Голлу відпаде, бо бояться, щоб від пострілів не вилетіли шиби в сусідніх домах.

● **5-го листопада ц. р.** відбудуться вибори посадника-міста Боффало. На це становище кандидують колишній голова міської ради Елмер Ф. Лукс, секретар міської ради Джозеф Ф. Урбанчик — обидва демократи, Джеймс А. Пек кандидує від Ліберальної партії, а Честер Коваль від Республіканської. Теперішній посадник Стівен Паньків не може кандидувати ще раз. Не можна передбачити, хто виграє вибори.

● **З Сантіяґо, Чіле,** повідомляють, що великий прихильник диктатора Хуана Д. Перона, Патріціо Келлі, якому відмовлено права азилю в Чіле, втік із тюрми, перебравшися в жіночу одежу. Перед втечею 8 жінок і 2 чоловіки відвідали Келлі в тюрмі. Чілійський уряд погодився був видати Келлі тимчасовому арґентинському урядові, бо він доконав в Арґентині звичайних кримінальних злочинів.

● **34-річна Марселя Біґ Кров** із Пайн Ріджу, Південна Дакота, мати 16 дітей, породила ще пару близнюків — восьмифунтову дівчинку і семифунтового хлопчика, які є сьомою парою близнюків в цій родині. В родинах батьків часто народжувалися двійнята.

У СВІТІ

● **Коло 10 міністрів закордонних справ** з'їхались на сесію Генеральної Асамблеї до Ню Йорку. Деякі з них вже від'їхали, з тим, що може вернуться пізніше, коли виринуть особливо важливі для них справи: напр., англійський міністер закордонних справ Селвайн Ллойд виїхав, але певне вернеться на дебати в справі Кипру. Після півторагодинної наради з державним секретарем Доллесом відлетів до Риму також італійський міністер закордонних справ Джузеппе Пелла. Деякі міністри, як, напр., єгипетський, мають ще приїхати.

● **У Румунії** великий успіх для американської пропаґанди здобув фармер з Айови, Розвелл Ґарст, який на власну руку засіяв коло 600,000 акрів землі зерном кукурудзи, вивезеним з того стейту. Ця кукурудза прийнялась і стала найкращим американським пропаґандивним засобом серед румунів, для яких кукурудза є здавна головним джерелом харчування і експорту. Кореспондент „Н. Й. Таймсу" твердить, що Америка стала раптом найпопулярнішою в Румунії країною.

● **В Японії** продовжується судовий процес проти американського вояка Вільяма Джірарда за вбивство японки Наґа Сакай, що збирала гільзи від набоїв. Дощ перервав переслухування свідків на місці тієї трагічної події, на відкритому полі, і розправу перенесено знову до судової залі. Зізнавав 26-річний японський селянин, який стояв тоді на горбі, недалеко японки Наґа Сакай, вбитої сліпим набоєм.

● **Димітрій Шепілов,** колишній секретар компартії, міністер закордонних справ СССР і головний редактор „Правди", про призначення якого вчителем повідомляли західні кореспонденти з Москви, виринув у місті Фрунзе в Киргизії, біля кордону західньо-китайської провінції Сінкіянґ, за 1,800 миль від Москви. Шепілов є там професором у Далеко-Східньому Інституті.

● **Дев'ять передових комуно-польських журналістів** передали до ЦК польської компартії спільний меморіял - протест у зв'язку з заповідженням гострішої пресової цензури. Оборонці Ґомулки твердять, що гостріша цензура потрібна в ім'я польської „державної раці"; мовляв, пресові напади на режим виставляють на небезпеку існування Польщі як держави, з уваги на її сусідство — Москви на сході і Берліну на заході.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

В ІНТЕРЕСІ ЗДА І УКРАЇНИ

Вернувшись із своєї поїздки по Совєтському Союзу, дружина пок. президента ЗДА Ф. Д. Рузвелта висловила дуже слушну й справедливу думку, що для перемоги над комунізмом не досить мілітарних засобів, але для цього треба ставати першими і кращими в різних ділянках життя, зокрема в науці, в дослідах і в знанні.

З цього погляду дуже важливим чинником і у мирному і у воєнному змагу світових потуг є знання чужих мов. В цій ділянці З'єдинені Держави залишилися, як стверджують однозгідно педагоги і політики, далеко позаду. Останнім часом американські журнали й газети щораз частіше пишуть про конечність проведення основних змін у ставленні американців до вивчання чужих мов, закликають протидіяти мовній інерції і ігноранції, що завдали й завдають великої шкоди для державних інтересів ЗДА і для їх престижу в світі.

Сьогодні, якщо йде про технічні винаходи, індустрійні досягнення й озброєння, то З'єдинені Держави Америки займають перше місце у світі і далеко випереджають Совєтський Союз. Але Совєти випереджають Америку подекуди у ділянці масового навчання чужих мов. Від усіх кандидатів до ВУЗ'ів (високі школи) вимагають у Совєтському Союзі формально обов'язкового знання чужої мови, здебільша англійської. Від офіцерів армії, поруч військового вишколу й опанування якоїсь технічної ділянки, вимагають знання чужих мов. Совєтське державне видавництво чужоземної літератури опублікувало останнім роком понад 80 словників, і то не тільки важливіших мов, але й цілого ряду мов африканських та азійських народів.

В час такої посиленої уваги совєтського режиму до вивчання чужих мов, ситуація у ЗДА представляється незадовільно, хоч в останньому часі і є деякі вигляди на поправу. Деякі інтересні дані на цю тему опублікував Джекоб Орнстейн у недільному НИТаймсі. Згідно з його твердженням, знання чужих мов в Америці слабо поставлене навіть і в такій ділянці як дипломатична служба. У такій невеликій і незначній з міжнародного погляду країні, як Лібія, Совєти вдержують місію із 15 осіб, кожна з яких опановує арабську мову. З'єдинені Держави мали в Лібії тільки одного дипломатичного службовця із знанням арабської мови, але і його недавно перенесено. В Ірані і в багатьох інших державах Азії та Африки американські дипломатичні представництва мусять користати з допомоги тубільчих перекладачів, бо американців, які б знали мову даної країни, немає. Це, ясна річ, призводить дуже часто не тільки до непорозумінь, але й до великої шкоди для ЗДА.

Шкідливу, а то й фатальну ролю відіграє незнання чужих мов особливо під час війни, коли мільйони вояків мусять перебувати на чужих територіях, в незнаному, а то й ворожому оточенні. Фахівці стверджують, що великі воєнні втрати американських збройних сил на Кореї треба приписувати у великій мірі незнанню корейської мови. На 100.000 американських вояків, що брали участь у десанті в Нормандії, всього двадцять говорило по-французьки, що мало теж свої прикрі наслідки для перебігу цієї мілітарної акції.

Знання чужих мов дуже важливе особливо для американців українського походження, як також для нових імігрантів і їх дітей, що дуже часто прибували до ЗДА із знанням не тільки рідної, але й інших европейських мов. В час, коли у ЗДА відбувається відворот від одномовности і небажання вивчати чужі мови і коли йде намагання вишколювати американську молодь навіть у таких мовах, як берберська, кемборджська, ву-китайська, джаванезька та інші, велику вагу і значення має також знання таких мов, як українська чи й інші слов'янські або ґерманські мови. Тому треба ствердити, що недобре, з погляду американської державної рації і з погляду нашої допомоги у майбутніх визвольних змаганнях України, роблять ті громадяни, які намагаються вилучувати українську мову із домашнього вжитку, і доводять до того, що діти забувають свою рідну мову. В час, як у ЗДА йде широка кампанія за масове вивчення чужих мов, не можна відставати в тій ділянці й американським українцям, діти яких мають всі дані бути ідеальними громадянами ЗДА, значить людьми, що будуть користуватися не тільки здобутками атомової енергії, але й опановуватимуть принайменше три мови.

НА ЮНІЙНОМУ ФРОНТІ

У понеділок 30-го вересня у Маямі Біч на Флориді почалася конвенція одної з найбільших організацій однородної робітничої професії, Міжнародного Братства Шоферів, що нараховує 1.400.000 членів. Конвенція одної робітничої спілки не викликає звичайно в широкому американському громадянстві більшого зацікавлення, аніж загальні збори будь-якої іншої великої організації, з членським засягом на цілу державу. В даному випадку справа зовсім інша. Не тільки за ходом самої конвенції названої спілки шоферів, але й за нарадами різних комісій, що попередили конвенцію й засідали вже за два тижні перед нею в Маямі Біч, докладно стежили всі американські часописи й усі видатніші робітничі діячі в Америці і поза нею. Бо на цій конвенції ведеться бій між тими, які, всадовившись в адміністрацію тієї великої і багатої спілки, почали використовувати її фонди для власного збагачення, і тими, які боронять принцип чистоти професійного робітничого руху. А що Братство Шоферів не становить, на жаль, винятку в цьому відношенні і мало та має жалюгідних наслідувачів метод, то справа має величезне принципове й практичне значення не тільки для тієї одної організації, але для всього робітничого руху в Америці й у світі.

Здавалося б, що не може бути й дискусії про те, чи в організації, в якій сенатська слідча комісія викрила великі грошові зловживання провідників, корупцію, співпрацю з злочинними елементами для спільного експлуатування робітничих фондів і т. п. лиха, — чи в такій організації мають надалі засідати скомпромітовані керівники, чи треба заступити їх іншими. У практиці річ це не така проста. Джеймс Р. Гоффа з Дітройту, один із віце-президентів Братства Шоферів, та вірні йому три інші віце-президенти, мали в своїх руках величезний адміністраційний апарат організації і могли подбати заздалегідь, щоб із більшости крайових відділів тієї Спілки обрано прихильних їм делеґатів. У часописах появились вістки, як то різними шахрайствами, а то просто погрозами й терором, „вибрано" милих теперішньому проводові організації делеґатів. До цього треба додати — заляканість частини чесних делеґатів, які дорожать власною працею чи власними адміністраційними добре платними становищами в спілці і які знають, що то значить наразитися на ворожнечу збоку правління спілки. Таким чином Гоффа переконаний, що має більшість делеґатів, які виберуть його президентом на місце вже цілком скомпромітованого президента Дейва Бека. Щоб втримати самого себе на поверхні, Гоффа в останній хвилині відрікся Бека, з яким він спільно відповідальний за дотеперішню систему в Братстві Шоферів. Він прихилився до голосу так званої конституційної комісії конвенції, щоб не призначати Бека „почесним президентом" Братства, зате категорично відмовився зректися власної кандидатури. Ясно, що обрання його президентом потягає за собою обрання також його вірних співробітників до екзекутиви тієї організації і на різні низові становища. А це означає з черги збереження в тій організації безкарности за доконані зловживання та продовжування тієї системи надалі.

Отож, щоб протидіяти тій небезпеці, сенатська комісія під проводом сенатора Мек-Клеллена приспішила своє слідство і викрила нові зловживання з господарювання Гоффи, як ось мільйонова позика для втримання одного промислового підприємства, призначення 180.000 дол. на оборону кримінальних службовців спілки та на виплату допомоги родинам засуджених і т. п. Сенатська комісія рішила знову покликати Гоффу на переслухання, яке відбудеться в половині цього місяця. Водночас Гоффа дістав судове обвинувачення у кривоприсязі в кількох точках: на випадок засудження, йому загрожує 5 років в'язниці і 10.000 долярів грошової кари. Знову ж на терені зорганізованого робітництва Братство Шоферів і Гоффа з його товаришами опинились під сильним тиском збоку верхівки робітничої централі — Американської Федерації Праці й Конгресу Індустріяльних Організацій. Після того, як її комісія для перевірки вірности робітничому кодексові етичної поведінки видала проти Братства Шоферів страшенно гострий засуд, Екзекутива АФП і КІО поставила минулого тижня ультиматум керівництву Братства: або перевести в своїй організації до 24 жовтня чистку від скорумпованих і злочинних елементів, або опинитись поза рямцями АФЛ і КІО. Гоффа і його приятелі обурюються у зв'язку з обмеженням „автономії" їхньої організації, що дає їй, мовляв, право вибирати собі такий провід, який вона собі бажає. Насправді Гоффа бореться за посаду, яка не є дрібницею: 50.000 долярів річної платні, крім десятків тисяч „репрезентаційних", „подорожніх" та ін. фондів. Для всього адміністраційного штабу, що підтримує його, вдержання себе на дотеперішніх становищах — це рятування власних теплих джерел поважного доходу.

Але Братство Шоферів — як уже згадано на вступі — не є єдине, в рядах якого практикується корупція і зловживання. Це не одинока спілка, що підписує з власниками фабрик договори виразно шкідливі для робітників, а корисні для проводу робітничої спілки, і використовує робітничі фонди для ведення особистих „бизнесів", при чому безвідсоткові позички, не записувані в книги спілки, це ще найделікатніший спосіб заробітку. Отож таких організацій було і все ще є більше. Водночас з ультиматутом Братству Шоферів, Американська Федерація Праці й Конгрес Індустріяльних Організацій дали такий самий ультиматум Об'єднаним Текстильним Організаціям, що нараховують 40.000 членів. У газетах пишеться про нездорові відносини в спілці пекарів. Джеймс Б. Кейрі, президент Міжнародної Спілки Електричних, Радіо- і Машинових Робітників, називає такі нездорові відносини в робітничому русі „недугою Бека", яка є „розсадником вірусу корупції". Він вказав на професійну організацію робітників пралень, організацію робітників дестилярень і інші американські робітничі спілки, що були або є заражені отим „вірусом".

Будучи членом Екзекутиви АФП і КІО, Джеймс Кейрі, разом із президентом тієї робітничої верхівки Джорджом Міні, виступає рішуче за санацію відносин у робітничому русі найрадикальнішими методами. Спершу, мовляв, треба дати кожній такій „зараженій" організації нагоду, щоб вона сама себе санувала. А коли вона не хоче чи не може цього зробити — треба виключити її з рядів АФП і КІО, негайно заснувати нову паралельну спілку і перетягати туди членів з „уперто хворої" спілки. Джеймс Кейрі покликається на власний досвід: його організація була „заражена вірусом комунізму". Комуністичні впливи були там такі сильні, що комуністи скинули Кейрі з становища президента. Але він боровся вперто за санацію відносин у тій спілці і після кількох років таки перевів її. Головним засобом дійсної санації він уважає здобуття довір'я в робітничих рядах. Знову ж осягнути те довір'я можна працею для робітників, гідним і успішним заступництвом робітничих інтересів. Кейрі і інші чесні робітничі лідери не сумніваються, що хоч може на цій теперішній конвенції Братства Шоферів у Маямі Біч Гоффа вийде переможцем і стане його президентом, однак це буде короткотривала перемога і сумерк кар'єри Гоффи та йому подібних галапасів неминучий.

НОВИЙ КЛОПІТ З КОЛОНІЯМИ

Лондон. — Дивні зміни відбуваються на білому світі! Британська імперія, проголошена в 19 віці за царювання Вікторії, цілими серіями випускає на волю, з усіми суверенними правами, колоніяльні народи. До Індії, Пакістану, Цейльону і Бурми цього року прилучилися дві нові держави: Ґана (Золоте Узбережжя) і Маляя.

Коли в момент проголошення незалежности нової держави спускають прапор Великобританії і вивішують на його місце стяг нової держави, то відбувається зворушлива сцена прощання англійської колоніяльної адміністрації з країною, в якій вона успішно діяла. Але, звичайно, велику частину англійського урядництва лишають уряди нових держав на службі далі, бо спеціялісти завжди потрібні.

Коли таке діється на просторах Британської імперії, зовсім інше відбувається в совєтській великодержаві. Не святкують там самоозначення народів і відокремлення їх від Росії. Зовсім навпаки! В червні 1957 р. бучно святковано по всіх „республіках" СССР 400-літній „ювілей" прилучення Башкирії до Московського Царства. В Уфі, столиці Башкирії, відбулася наукова сесія совєтських істориків, на якій історики вихваляли „добродійства", що їх зазнали башкири під владою царів і большевиків. Цього року минуло 400 років від часу прилучення кабардинців (Північний Кавказ) до Московського царства, і знову Москва наказала святкувати цей „ювілей".

В нових державах, що створилися на територіях бувших англійських колоній, не все йде гладко. Індія ворогує з Пакістаном за Кашмір, на Маляях ще не погасли комуністичні повстання, на Цейльоні йде „язикова війна" між різними групами населення. Нарешті в першій чорній державі Британської Спілки Народів, у Ґані, почався конфлікт між центральним урядом на чолі з д-ром Нкрумагом і місцевими ватажками, що спираються на родову самоуправу.

Нкрумаг, вихований у рядах британської партії Праці, хоче прискорити процес цивілізації своїх земляків, і його уряд ставиться гостро до опозиції, що не мириться з радикальною політикою уряду і більшости парляменту. Уряд Нкрумага почав висилати за межі країни тих закордонних журналістів, що пишуть неприхильно про новий режим у Ґані. Сам голова міжнародної Ліґи за свободу колоніяльних народів, Фентер Брокцей, член лондонського парляменту вислав телеграму до свого давнього приятеля Нкрумага з протестом проти переслідування опозиційних журналістів у Ґані.

Трудно здалека рішити, куди піде політичний розвиток Ґани. Частина лондонської преси підхопила труднощі уряду Нкрумага мов для доказу, що африканські народи „не доросли" до самостійности, бо ще не навчилися демократичних метод правління. Це — дивний арґумент. Зовсім недавно диктаторські режими були в Німеччині, в Італії та в інших країнах, але з цього ніхто не робив висновку, мовляв, Німеччину або Італію треба держати під окупацією так довго, поки ці народи навчаться демократичних метод влади.

Звичайно, кожна молода держава має початкові труднощі. Ці труднощі переживає також Ґана, як їй судилося переходити від примітивного способу життя до форм парляментарної демократії. Кожний народ мусить учитися, часто на своїх власних помилках. Цей шлях, очевидно, мусить перейти і Ґана.

П. А.

ҐАЇ ШУМЛЯТЬ...

Ґаї шумлять біля потока
Так, як шуміли нам завжди,
Прощай, хороша, кароока,
Прощай, кохана, і не жди.

Мені насняться карі очі
І голуба небесна вись,
І тихі ночі, темні ночі,
Де ми любилися колись.

Тепер лягли дороги сині,
І знов шумить осінній ґай,
І я скажу слова єдині:
— Прощай, кохана, прощавай!

А. МАЛИШКО

Лев Шанковський

ДЖІЛАС ТА УКРАЇНСЬКІ ПІДПІЛЬНІ ПУБЛІЦИСТИ

(1)

I

Плеяда „єретиків" і „ренеґатів" комунізму вже чимала в широкому світі. (Назвати б тільки найвизначніших: Панаїт Істраті, Андре Жід, Артур Кестлер, Джордж Оруелл, Макс Істмен, Говард Фаст та ін.). Але серед неї немає нікого, щоб міг рівнятися з Мілованом Джіласом. Це не якийсь там м'який інтелектуаліст, що сприймав комунізм у вигідному фотелі віддалених від „залізної заслони" сальонів або в задушливій атмосфері каварняних дискусій. Це — пролетар, що будував комунізм у підпіллі та партизанській боротьбі і відрікся від нього в комуністичній державі, що її сам побудував. Ті, поки виреклися комунізму, ніколи не були нічим більше, як комуністичними поплентачами, цей був відомим комуністичним провідником і віце-президентом комуністичної держави. Пригадується, коли у Відні 1945 року, серед хмари різношерстих „визволителів" цієї наддунайської столиці маршували вулицями югославські партизани, вони, під грізний такт своїх чобіт, приспівували якусь бойову партизанську пісню. Слів цієї пісні годі було зрозуміти, за винятком чотирьох прізвищ, що повторювалися в рефрені: Тіто - Кардель - Джілас - Ранкович. Оце й був той квадрумвірат, що не тільки доправадив партизанів, у погоні за нацистами, до Відня, але й побудував партизансько-комуністичну Югославію. У цій Югославії Мілован Джілас посів друге місце, зараз по Тіто.

Плеяда інтелектуальних попутників комунізму була настільки чесна, що відреклася комунізму, коли сконфронтувала свої ідеї з дійсністю. Зробила це в тих же безпечних сальонах і каварнях, де раніше свої ідеї проповідувала, і в умовах такої комплектної безпеки друкувались їхні твори, густо-часто не позбавлені проникливої аналізи чи їдкої іронії. Але оце вперше появляється антикомуністичний твір колишнього комуністичного вельможі, що сидить вже в тюрмі побудованої ним самим комуністичної держави. Не зважаючи на це, автор доручає друкувати цей твір поза межами цієї держави, „без огляду на те, які цей факт матиме наслідки для нього самого". „Моє становище, в найкращому випадку, непевне", — пише Джілас до видавця в ЗДА, і справді, коли тільки появилися уривки його книжки в західній пресі, з Югославії дійшли вістки, що відважного автора, на доручення Тіта, перевезли з тюрми в Сремській Мітровиці до тюрми-ізолятора, положеної на острові на Адріятицькому морі. Колишній віце-президент Югославії перебуває в тюрмі за те, що вже раніше вмістив у закордонній пресі статтю, в якій скритикував Тіта за недостатнє засудження московсько-большевицької інтервенції на Угорщині.

З усіх цих причин поява книги Мілована Джіласа стала всесвітньою сенсацією. Світ дуже добре збагнув, що над її гостро антикомуністичним, ревеляційним змістом ні Москва, ні Пейпінг, ні Београд не зможуть перейти до денного порядку так легко, як над творами інших „єретиків" чи „ренеґатів". Ревеляцій колишнього комуністичного вельможі, що перебуває в комуністичній тюрмі, не можна буде збути легко пропаґандивними фразами й штучками. Значення того, що колишній віце-президент комуністичної Югославії з-поза ґрат комуністичної тюрми б'є по режимі, який сам допоміг встановити і якого був співкерівником впродовж 9 років, справді дуже велике. Мільйони людей по цей і по той бік „залізної заслони" шукатимуть у книзі Джіласа відповіді на питання, що їх тривожать невідпнні, і вони знайдуть цю відповідь, висловлену простою й переконливою мовою, яка свідчить, що автор дійсно пише те, що думає і в чому глибоко переконаний. А колишній високопоставлений комуніст дійсно глибоко переконаний у тому, що комуністичний режим найгірший режим з усіх, що колинебудь були встановлені в історії людства. „Ще жадна революція, — пише Джілас, — не наобіцяла так багато і не зреалізувала так мало своїх обіцянок, як комуністична", і виказує на ясних і переконливих прикладах, що те, що вона зреалізувала — „це набагато гірше від капіталізму і навіть середньовічного феодалізму". Бо ще ніякий режим, стверджує Джілас, „не вів такої перманентної війни з власним народом", як комуністичний, і тому в пошукуванні винуватців цього стану Джілас сягає аж по пророків комунізму, Маркса й Леніна, закидаючи їм брехню, обман і грубі помилки. Таким чином, книга Джіласа — це послідовний індикт комунізму, індикт, піднесений з авторитетного боку і спрямований проти всіх видів комунізму: московсько-большевицького, червонокитайського, югославського і якого хочете націонал-комуністичного, бо джерелом лиха в комунізмі є факт, що він пособляв і пособляє постанню й закріпленню „нової кляси" експлуататорів, якій не було ще рівної в історії. Структурі й дії цієї „нової кляси" експлуататорів (заголовок книги Джіласа: „Нова кляса") присвячує автор свою книгу. „Нова кляса" експлуататорів, гадає Джілас, як і кожна експлуататорська кляса, не здатна ні на яку еволюцію і не може проводити ніяких реформ. Даремні сподівання на зреформовані „націонал-комуністичні" режими, бо поки їх носієм буде навіть національна формою й змістом „нова кляса" експлуататорів, ніщо лиха не змінить. Щоб усунути лихо, треба знищити „нову клясу" експлуататорів, і це можна зробити шляхом революції працюючих, експлуатованих мас, яка силою усуне комуністичну деспотію і встановить „демократичне безклясове суспільство". Джілас гадає, що час, коли це станеться, не за горами. Арґументація, яка доказує нездатність комунізму до еволюції й реформ, є може найціннішою в усій книзі, бо вона авторитетно нівечить віру в те, що комунізм може еволюціонувати й зреформуватися в т. зв. „націонал-комунізмі", віру, до речі, доволі поширену в світі. Джілас авторитетно заявляє, що „націонал-комунізм" не змінив і не змінить експлуататорської суті „нової кляси" в комунізмі.

„Нова кляса", — пише в своїй книзі Мілован Джілас, постала в умовах будованого Сталіним „безклясового суспільства". Постала тому, що політичні привілеї партії, яка реалізує „диктатуру пролетаріяту", дозволили монопольне привласнення партією всіх засобів та знарядь виробництва і довели до сформування „нової кляси" експлуататорів, яка засоби та знаряддя виробництва почала вживати для оборони своїх клясових інтересів. Маркс і марксисти не передбачили, що існування монопольної партії ство-

(Продовження на стор. 3-ій)

Анна Франко-Ключко

ЛИСТИ ДО ТОВАРИШКИ

(4)

Дорога Домцю!

Твоя мила відповідь на мій лист була для мене приємною несподіванкою. Тобі подобається, що вибираю спомини і переживання якраз ті, які з тої чи іншої причини добре собі запам'ятала, бо, як пишеш, і історик не тільки подає факти, але все до них додає суб'єктивні освітлення і міркування.

Тепер перейду до другої фази навчання в школі виділовій (тут би назвали „гайскул"), що немов ножем відтинає дитячий вік у народній школі по скінченні четвертої кляси, по одержанні свідоцтва, правда, не найліпшого, але і не найгіршого, і відразу переступає до нової школи, до нового життя.

Народна школа ще була немов наполовину рідний дім, де вчителька погладить по голові, приголубить, часом насварить і покарає, але як мама, — а у виділовій школі зазначилась зараз же зміна. Відношення в новій школі стало більш формальне, здисципліноване, якесь непривітне. З болем у серці і тугою линеш до тої школи, до тих учительок і, якби змога, вернулась би туди, побігла б щосили, — та вороття немає...

Треба звикати, перебороти себе.

Першою новиною було те, що наша школа з малого старого дому на Стрілецькій площі перенеслася до власного великого будинку на вул. Сикстуській і Коперника. З вул. Сикстуської вела велика залізна брама, біля якої тут же була й фіртка для входу. Праворуч підносився високий насип, порослий зеленою густою травою, з якої весною привітно виглядали фіялки, незабудьки, стокротки і братчики. Але тут же ми довідалися, що рвати їх не вільно.

Велика площа, що належала до будинку і врізувалась клином поміж вище згадані вулиці, була тимчасово призначена для вжитку шкільної дітвори.

В будинку містилася народна, виділова школа і вчительський семінар, як доказ того, що національна свідомість стала зростати в Галичині з непогамованою силою, бож українські школи були утримувані коштом українського населення.

Програмою науки стало багато предметів. На навчання їх являлися все нові й нові вчительки та вчителі. Крім мов української і польської, стали ми вчити мову німецьку, а опісля й французьку. Здебільша книжок до навчання не було, особливо в мові українській, і нам приходилось записувати виклади в школі, а потім переписувати їх вдома начисто. Ця праця займала у нас багато часу, і наш час на забави значно зменшився.

Систематична і поступова наука поширювала наше знання, немов велика книга розгорталася перед очима.

Обертаєш картки. Ось наука рідної мови, літератури, історії. В клясі тихо-тихенько, з захопленням слухаємо про її народження, розвиток, зріст, про часи слави, могутности, розквіту і про часи упадку, руїни, занепаду — і вчишся любити все рідне понад життя, понад всю красу і величність цілого світу, бо це — наша Батьківщина, її історія і існування.

Дальші картки: мови чужинні, а тут же історія чужинних народів, їх література, наука, такі відмінні від наших, але вчишся їх пізнавати, цінити й оцінювати.

Дальші картки: науки природничі, математичні, а вкінці рисунки, спів, ручні роботи, руханка.

Найбільше взнаки давалось вивчання граматик. В той час майже вся наука чужинних мов обмежувалась на вивчанні граматик, отож ми вчили граматику українську, польську, німецьку і французьку, а я, коли приходила додому, попадала ще й у вивчання граматик латинської та грецької, моїх братів, що ходили до гімназії. І навдивовижу мої граматики дуже тяжко лізли мені в голову, зате граматики моїх братів були для мене надзвичайно цікаві і я запам'ятовувала їх докладно і підповідала братам, за що вони на мене сердились і навіть били.

В залежності від учителя, його підходу до навчання, ми один предмет любили і лекції вивчували радо, з охотою, а другий предмет ішов нам тупо, з слабим поступом.

От хоч би німецька мова. Учитель Мартинюк вчив нас німецької мови по-українськи, втовкмачував нам у голови німецьку граматику, і цю граматику повторювали ми кожний день, але говорити по-німецьки зовсім не вчились. Сам учитель, рудавий, з великими рудими вусами, не викликав у нас великої симпатії, він дуже часто сварив учениць, що не знали досконало лекції, придирався за щонебудь і був дуже строгий. Але може тому ми при кожній найменшій нагоді сміялись весело і голосно. Одного разу він задав нам вивчити віршик „Льореляй" Шіллера, і на другий день став перепитувати по черзі. Ми деклямували одна ліпше, друга гірше. Прийшло до Марії Ковч. Вона встала і, замість деклямувати, стала вірш співати. Ми всі остовпіли, але учитель дозволив їй співати. Вона співала тоненьким, пискливим голосом, а коли скінчила, ми вибухнули сміхом і сміялись всі — і вчитель і Марійка, бо це була добра нагода посміятись.

Директором нашої школи і вчителем українського був Коцюба, високий, уже трохи сивавий пан. Він був строгий, вимогливий і завів в школі строгу дисципліну.

Ми його слухали і навіть боялися; сама вже його постать викликала респект. На павзах він шмигав коридорами, здається був всюди, заглядав у кожний кут і все відкривав якийсь збиток. Під час навчання поглядав на нас строго з-під густих навислих брів своїми чорними очима, здавалось, заглядав прямо в душу. Він учив нас і гігієни, наказував помагати вдома мамі робити порядки, замітати. „Але замітати не тільки посеред хати, але й під ліжками, під шафами та канапами", наказує і при тім дивиться на мене строго-престрого. „Ой, бідонько моя, — думаю я, — звідки він знає, що я ніколи не замітаю?" — „А я прийду подивитися", — каже він далі і свердлує мене очима. Я цю його науку запам'ятала на ціле життя, і обмітала порохи не тільки під шафою, але й на шафі і ззаду шафи.

Спасибі за науку!

Моя люба товаришка Галя Зубик, здається, ходила тільки один рік зі мною до виділової школи, потім ми ще часто стрічались, а коли й розійшлися зовсім, її любу постать я не забувала ніколи.

На її місце стала моєю подругою нова товаришка, Геня Скокун. Вона жила в однім з пивничних мешкань церкви св. Юра, що були темні, мокрі і нездорові. Вона була дуже пильна учениця, і я полюбила її не менше як першу товаришку і заходила до неї часто. Хоча Геня виглядала сильною і здоровою, виділової школи вона не скінчила, бо померла на туберкульозу, так, як і її мама.

ДОПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ" ПРОЯСНИТИ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ВИШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ВИДАВНИЧИЙ ФОНД „ВЕСЕЛКИ"!

ЮВІЛЕЙ ПРОФ. Є. ОНАЦЬКОГО

З ініціятиви Спілки Українських Науковців, Літераторів і Мистців створився був у Буенос Айресі Міжорганізаційний Ювілейний Комітет для вшанування 45-ліття громадської і 40-ліття наукової та літературної діяльности проф. Є. Онацького, голови Української Центральної Репрезентації, редактора „Нашого Клича" і „Дзвона" та дійсного члена НТШ і УВАН. Старанням цього Міжорганізаційного Комітету відбувся ювілейний вечір в приміщенні Українського Клюбу 31-го серпня ц. р. Відкрив його проф. М. Гаврилюк, голова Комітету, короткою промовою, в якій підкреслив потребу вшановувати наших визначних діячів, що все своє життя присвячують українській справі, ще за їх життя. В. Ласовський, голова СУНЛіМ накреслив в загальних лініях життєвий шлях ювілята, а письменник Юрій Тис, в імені СУНЛіМ, відчитав постанову надзвичайних зборів СУНЛіМ про найменування ювілята почесним головою Спілки. Потім, Т. Данилюк, секретар Міжорганізаційного Комітету читав привітання. Першим прочитано привітання від Наукового Тов-а ім. Шевченка в Америці, потім довшого і цікавого листа від Архиєпископа Івана Бучка, Апостольського Візитатора Українців Зах. Европи, який зробив оцінку діяльности й особи ювілята на підставі свого знайомства з ним протягом останніх 35 літ. Були ще й інші цікаві листи — від НТШ в Канаді, від Редакції „Нового Шляху" в Вінніпеґу, від відділу КУК у Торонто, від Братства Карпатських Січовиків у Торонто, від майже всіх українських місцевих організацій (у привітанні від Братства св. Покрови УАПЦ повідомлено про найменування ювілята почесним членом Братства) та від низки приватних осіб.

Потім піднесено ювілятові від української спільноти в Буенос Айресі прегарну китицю квітів, перґамінову грамоту з підписами голов організацій та їхніми печатками і — пам'ятковий годинник.

Закінчила цю офіційну частину ювілейного вечора промова ювілята, який, дякуючи за виявлену йому увагу, підкреслив, що всю свою громадську працю повнив він не тільки під знаком яскраво усвідомленого обов'язку, як сказав був один із промовців, але й з любови до рідного народу й до рідної культури, — з любови, що той обов'язок робила не важким тягарем, а приємною повинністю. До того ж, у сповненні цього свого обов'язку, він був не сам, — товаришила йому від студентських років подруга життя, без моральної допомоги якої, без її щирого патріотизму, готового на всякі жертви, він напевно не виконав би й половини того, що зміг виконати. Многоліттям на адресу ювілята та його дружини, закінчилася офіційна частина.

Концертова частина складалася з дуже вдалих виступів молодих мистецьких сил — баритона М. Голодика, що відспівав низку арій з українських та італійських опер, скрипаля Я. Ласовського та піяніста Я. Бандури, виступи яких були для багатьох справжньою ревеляцією, — особливо це треба сказати про піяніста Я. Бандуру, студента університету, що, за своїми студіями, досі ніде не виступав на ширшому форумі.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Італії

ТВОРИ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЦЯ НА ВИСТАВІ В РИМІ

Ві 8 до 28 червня ц. р., в залі „Пакс Романа" у Паляццо Сальвіяті в Римі відбулася виставка творів екзильних малярів, скульпторів і графіків, що її організувала Асоціяція інтелектуалів - утікачів в Італії.

Виставляли свої твори мистці — албанські, болгарські, китайські, румунські, угорські, литовські, польські та інші, а також український скульптор Г. Крук.

КОНЦЕРТИ УКРАЇНСЬКОГО БАНДУРИСТА В ІТАЛІЇ ШВАЙЦАРІЇ Й АНГЛІЇ

Наш молодий співак - бандурист Володимир Луців дав останньо ряд концертів у Неаполі, Римі, Барі, як теж на запрошення швайцарського радіо виступав у популярній програмі „Ля Джойстра" у Льокарно. 21 липня В. Луців дав концерт в Лондоні. Радіо в Льокарно запросило В. Луцева дати в наступну зиму концерт українських пісень. Для цього радія В. Луців награв декілька українських пісень на пластинки.

УКРАЇНЕЦЬ НА ВІДЗНАЧЕННІ 150 РОКОВИН ДЖ. ГАРІБАЛЬДІ

На острові Карера, де похований Дж. Гарібальді, 7 липня ц. р. відбулося урочисте відзначення великого італійського борця за свободу „героя двох світів", Джюзеппе Гарібальді. На могилу Гарібальді прибуло чисельне паломництво, у числі понад 400 осіб, що складалося з представництв ґарібальдської організації „Леґія Ґарібальді" з цілої Італії (були і понад 90-літні ґарібальдці, товариші зброї героя). Очолював паломництво ген. Еціо Гарібальді, внук італійського героя і командант „Леґії Гарібальді".

Запрошено на це урочисте відзначення також амбасадорів Франції, Греції, Уруґваю, Арґентини, Бразилії, за яких свободу Гарібальді боровся або в обороні свободи яких в різних війнах боролись послідовники Гарібальді, й представників народів середньо-східньої Европи, в тому числі представника ВО УНРади в Італії, д-ра Василя Федорончука. Були заступлені на відзначенні теж італійський уряд в особі віце-міністра Маннірoні, італійські збройні сили, різні організації італійських комбатантів та італійський парлямент. Український представник склав вінець з українськими блакитно-жовтими кольорами, на яких виднів великими літерами напис: „Україна — Гарібальді".

В Англії

ЦІКАВЕ З ЕДІНБУРГА

Статистика української католицької парафії в Единбурзі; Англія, виказує, що в 1948 році охрещено вперше двоє українських дітей, два українці одружилися з українками, а троє осіб померло. Всіх хрещень за 9 років перебування українців у тому місті було 237. Впродовж 10 років одружилося 145 українців, з того 52 з українками, 55 з англійками, 23 з італійками, 11 з німкенями, 2 з ірляндками та 1 з полькою. Всіх померлих за той час нараховується 30 осіб.

„АНТОЛОГІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ"

Приготована кілька років тому літературознавцем проф. д-ром Володимиром Державиним „Антологія української поезії" поступила вже до друку накладом Крайового Комітету Спілки Української Молоді у В. Британії. Антологія ця є одною з найповніших, бо дає перегляд поетичної творчости коло двох сот українських поетів, починаючи спробою на цьому полі, до речі досить вдалою, гетьмана Івана Мазепи. Готова книжка матиме приблизно 700 сторінок. Книжка друкується в Лондоні, і правдоподібно перед кінцем цього року поступить на книжковий ринок.

В Німеччині

НАРАДИ В СПРАВІ СВІТОВОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ

З початком серпня в Мюнхені зійшлися знову за одним столом провідні українські діячі і спільно обговорювали справу світового конґресу вільних українців. Цим разом з ініціятиви ВО УНРади відбулася міжпартійна нарада, присвячена цій справі. Участь взяли представники всіх партій, що входять до Української Національної Ради і представники всіх опозиційних партій, як ОУН, ЗЧ ОУН та ОУНз.

Наради відбувалися в дружній, діловій атмосфері. До договорення на основі ініціятиви ВО УНР не дійшло, але це і не було метою нарад. ВО УНР представив свій плян і потребу такого конґресу, а представники опозиційних партій застерегли собі час для ознайомлення з висловленою пропозицією.

В Канаді

Доповідь про Митрополита А. Шептицького на З'їзді Канадійських Істориків

Кожного року в одному із міст Канади відбувається річна конвенція Канадійської Католицької Історичної Асоціяції. Цю асоціяцію засновано 3-го червня 1933 року. Почесними президентами є два канадійські кардинали: Джеймс С. Мек-Ґвіґен з Торонта і Поль-Еміль Леже з Монтреалю. Асоціяція має дві секції: англомовну і французьку. Вони разом мають коло 1,500 членів, між ними є визначні канадійські історики.

Цьогорічна конвенція відбувалася в Монтреалі в днях 11 і 12 вересня в приміщеннях Льойоля Каледжу. Теми доповідей відносилися в більшості до ранньої історії Канади. Їх виголосили 17 доповідачів. Присутніх було понад 150 осіб із різних місцевостей Канади, між ними церковні ієрархи, передові представники канадійської науки і політичного світу. Кінцеву доповідь мав кард. Леже на тему: Церква і історія. Цього року була теж вперше українська доповідь про Великого Митрополита А. Шептицького та його старання про канадійських українців. Її прочитав д-р Богдан Казимира з Оттави. Він говорив впродовж одної години про осяги і старання Митрополита, щоб покращати долю українських поселенців у Канаді, задержуючись зокрема на періоді між роками 1899-1912. По доповіді відбулася півгодинна дискусія, в якій прелеґент відповідав на питання. Черговий з'їзд асоціяції відбудеться наступного року в місті Квебеку, на який Карл Генрі, президент Асоціяції, вже тепер попросив проф. д-ра Володимира Кисілевського з Оттави доповідати.

Українці викладають в Оттавському університеті

Як у більшості університетів, теж і в Оттавському університеті почалися виклади. Із оголошеного списка довідуємося, що на філологічному факультеті викладають два українці із департаменту слов'янських студій. Проф. К. Біда викладає про Україну в 17 ст. і про Т. Шевченка. Крім цього він буде вести курси (початкові, середні і вищі) української мови та викладає про слов'янські нації. Проф. В. Кисілевський викладає про слов'янські етнічні групи в Канаді.

В Бельгії

Х-ий Здвиг СУМ-у в Бельгії

В цьому році Спілка Української Молоді в Бельгії відзначила 10-ліття свого існування в цій країні. Х-ий Здвиг, що відбувся в дні 18-го серпня 1957 в місті Намюр, відзначаючи це десятиліття, пройшов під загальним гаслом: „40-ліття Української Національної Революції".

Мимо поганої погоди в Здвизі взяло участь коло 500 осіб, в тому числі 150 дітей з вакаційної оселі УДК. Богослуження в церкві св. Якова відправив о. кан. Г. Фуканчик в співслуженні оо. Д. Дзвоника і А. Рижака. Диякoнував новопосвячений о. К. Тригук з Бразилії. Капелян СУМ-у О. Д. Дзвоник виголосив глибокозмістовну проповідь. На прикладі старозавітнього 40-літнього блукання жидів по пустині, яке закінчилось входом до обіцяної Землі, проповідник провів паралелю до нашого скитання, вказуючи на віру і життя, згідно з Божими й національними заповітами, як запоруку досягнення мети — рідної, вільної „обіцяної землі". По Богослуженні вулицями міста пройшов довгий похід на чолі з українським, сумівським, та бельгійським прапорами. Похід подався до підніжжя історичного форту-цитаделі, де стоїть пам'ятник поляглим. Після складення вінка, віддання почести і відспівання „Не пора . . .", похід повернувся до Інституту св. Обена. По дорозі розносились гомоном марші української дітвори і старших сумівців та звертали на себе увагу мешканців міста і численних туристів.

По обідній перерві всі учасники Здвигу подалися до міського парку, де відбулось відкриття Здвигу. Комендант Здвигу Ф. Михайлишин здав голові КК СУМ-у звіт від старшого СУМ-у, а І. Бойко від учасників Оселі. Відкриваючи Здвиг, голова КК СУМ-у О. Коваль привітав представників українських і чужих установ та всіх учасників Здвигу. В своєму слові промовець ствердив, що 10-літній ювілей СУМ в Бельгії зустрічає в виїмковій обстановці, беручи до уваги, що з колишніх сумівських кадрів не залишилось і п'ятої частини, все виемігрувало до інших країв, а головно за океан. Можна тільки радіти, що сумівці з Бельгії включились до активної праці на нових місцях поселення в ЗДА, Канаді чи Німеччині. Крім того виростає нове покоління, що приходить поволі через Юний СУМ на зміну старшим. Треба однак ще чимало зусиль, щоб це підростаюче покоління ступило певно на обраний нами шлях. Щорічні дитячі оселі і праця на місцях в Ю СУМ-і та „Рідних Школах" мають забезпечити осягнення тієї мети. В тому мусять допомогти всі установи і все наше суспільство.

ДЖІЛАС ТА УКРАЇНСЬКІ ПІДПІЛЬНІ ПУБЛІЦИСТИ

(Продовження зі стор. 2-ої)

рює прекрасні умови для створення монопольної „нової кляси". Вони не передбачили, що партія, яка стоятиме на сторожі „диктатури пролетаріяту", сформується в клясу експлюататорів у „безклясовому суспільстві", бо гадали, що небезпека регенерації експлюататорських клясів може походити виключно від дрібних і середніх селянських власників, що мали б перманентно відроджувати клясову (експлюататорську) свідомість, яка проникала б зі села в пролетаріят міст. Через цю фантомну небезпеку марксисти при владі жорстоко знищили селянську, власницьку клясу, але не могли запобігти тому, що „пролетаріят", без допомоги власницьких елементів села, створив „нову клясу" експлюататорів, монопольно посів засоби та знаряддя виробництва і, нібито, використовуючи їх для добра народу, в дійсності використовував їх для зміцнення й поширення експлюатації працюючих мас. Таким чином, джерело постання „нової кляси" є у вченні Маркса, в теорії „диктатури пролетаріяту", яка створює політичні привілеї для одних, а позбавляє політичних прав інших. В умовах цієї нерівности перед законом, в умовах диктатури партії, ніяке „безклясове суспільство" (тобто елімінація експлюататорських клясів) постати не могло.

ІЯ МАЦЮК ВИСТУПАТИМЕ З КОНЦЕРТАМИ У ЗДА І В КАНАДІ

До З'єдинених Держав Америки, як про це вже було повідомлення, прибула з Бразилії відома співачка - сопран Ія Мацюк. Найближчими тижнями вона виступить із концертами в різних українських осередках ЗДА і Канади.

Ія Мацюк

Чужоземні музичні критики порівнюють Ію Мацюк із співачкою світової слави Ренатою Тебальді й українські прирівнюють її голос до голосу Марії Петрусенко, називаючи її „другою Петрусенко". Пачала вона свою співацьку кар'єру в Музичному Інституті ім. М. Лисенка у Львові і потому студіювала у віденській Консерваторії і в приватних вчителів співу у Відні. Разом із своїм чоловіком Любомиром Мацюком (тенором) Ія Мацюк відбула низку концертів в Австрії, Словаччині, Німеччині і Франції і потому в Арґентині і в Бразилії, куди вона разом з чоловіком переїхала перед восьми роками. У Бразилії вона продовжувала свою мистецьку кар'єру, виступаючи з концертами в Ріо де Жанейро, Сан Павльо, Порто Алеґро, Куритибі і Сантос. У Сан Павльо Ія Мацюк заанґажована до великої телевізійної і радіової стації, веденої видавництвом щоденника „А Газета", яка обслуговує два і пів мільйона бразилійського населення. Дуже тепло приймали Ію і Любомира Мацюків в Арґентині, де вони виступили з рядом концертів по українських осередках.

У своїй музичній кар'єрі Ія Мацюк здобула низку незвичайно прихильних оцінок. Так, наприклад, відомий український композитор, д-р Борис Кудрик, назвав її голос незвичайно барвистим і мелодійним. Німецький музичний критик проф. Гербер із Штутґарду підкреслював чудову інтерпретацію і дикцію її Мацюк. Видатний бразилійський музичний критик д-р А. Мурісі назвав її великим мистцем з добре зрівноваженим й експресивним голосом. Подібні високі оцінки висловили теж інші музичні критики, такі, як д-р Рікарді і М. Тупінамба із бразилійських щоденників у Сан Павльо.

НОВИЙ ГІРНИЧИЙ ПРОМИСЛ У МАНІТОБІ

Ледве 100 миль на північний схід від Вінніпеґу (Канада) нова розквітаюча гірнича компанія намагається перетворити трудний до видобутку мінерал у першу канадійську продукцію берилю. Бериль — це твердий білий металічний елемент, на який сьогодні є великий попит серед продуцентів швидкісних літаків; цей метал може додати сили, гнучкости і вогневідпорности іншим металам, вживаним при будові літаків.

Корпорація „Далгарт Мінерале" закінчила свій перший рік „оціночної і дослідної роботи" гірничих ділянок озера Ґрір — околиць, що їх багато років розслідували проспектори, пошукуючи за іншими мінералами. Тепер група працівників з 30-ти осіб розбиває скелю динамітом; ця скеля містить в собі кристали руди, оцінюваної в продажу по 480 дол. за тонну. Відламки скелі транспортують до гірничого табору, де є відповідний млин для розмелювання на дрібніші куски. Опісля їх сортують ручно і складають на окремі купи для пізнішого проаналізування, коли буде збудована — коштом 300,000 дол. — лябораторія і хемічна фабрика цієї корпорації у Ст. Боніфас.

Представники корпорації інформують, що заплянована фабрика матиме не менше як 500 тонн виробничої денної спроможности, при чому „мабуть три видобувні шахти" працюватимуть на 134 ділянках компанії на просторі принаймні трьох квадратних миль.

Під цю пору в світі є великий попит на бериль, головно в галузі летунської промисловости. Єдиними продуцентами берилю є Арґентина, Південна Родезія, Бразилія і ЗДА. Покищо згадана корпорація вклала 275,000 долярів в цей гірничий задум, але капіталовклади повинні зрости після чергових верчень, проведених для встановлення величини теперішньої мінеральної знахідки.

В пляні є побудувати поруч з фабрикою мешкальні доми та удогіднення для 100 працівників. Сподіваються теж, що провінційний уряд продовжить шляхи поза Пойнт ді Буа і в той спосіб вможливить доїзд до цього гірничого терену.

(„Канадійська Сцена").

ІНДІЯНСЬКЕ ПЛЕМ'Я НА ВОЄННОМУ ШЛЯХУ

Вождь індіянського племени Могавк „Стояча Стріла" (праворуч) оглядає із своїм адютантом терени понад Шоґоґарі Крек, побіля Форт Генрі в стейті Ню Йорк, до яких плем'я Могавк заявляє свої претенсії, базовані на колишніх договорах. Індіяни хочуть доходити своїх прав через Федеральний суд у Вашингтоні, а коли треба буде, то й через О. Н.

Короткі Вістки

● В Австрії заарештовано митного урядовця, який стояв на комуністичній службі і передавав шпигунські матеріяли чеському сторожеві. Прізвища заарештованого не подано. Його судитимуть в Лінці.

● Московська „Правда" вперше признає, що „сотні" совєтських абсольвентів високих шкіл не могли цього року дістати праці за фахом. Безробіття серед освіченої совєтської молоді пояснюється кризою в совєтському господарстві.

● Коло узбережжя Каліфорнії перевернувся спортовий рибальський човен. Два спортовці втопилися, а третій, який не вмів пливати, врятувався, тримаючись за човен.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Т-во „Свобода", 194 Відд., повідомляє, що чергові збори членів відбудуться в суботу, 5-го жовтня, 1957 р., в приміщенні Нар. Дому в Ню Йорку. Початок о год. 6:30 веч. Прохаємо всіх членів взяти участь у цих зборах. — Управа.

БРУКЛИН, Н. Й. — Місячні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького, Відд. 158, відбудуться в суботу, дня 5-го жовтня 1957 р., в Укр. Нац. Домі — 216-218 Grand St., Brooklyn, о год. 8-ій веч. Присутність членів обов'язкова. — С. Бродик, рек. секр.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 241, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 5-го жовтня, о год. 2-ій по пол. Обов'язком кожного члена явитись на цих зборах. — Уряд.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 18-ти мільйонового майна організації!

• РОЗШУКИ •

Григорій Шпицар, з с. Річичан, пов. Городок, коло Львова, пошукує
ВАСИЛЯ БАРАНА,
з села Жеребки Королівські, пов. Тернопіль.
Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
Gregory SZNICAR
2315 W. Cortez Street
Chicago 22, Ill.

Пошукую **ВАСИЛЯ ГУСІРА**, по батькові Михайло, зі села Старий Яжів, пов. Яворів. Він народився в США. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
Nykola MAKSYMYK
1221 Lawrence Ave.
Eddystone, Pa.

Марія Габак, пошукує брата
МИКОЛУ ГАБАК,
з пов. Старий Самбір.
Хто знав би про нього, або він сам, прошу зголоситись на адресу
Josephine HARMATIUK
R. D. # 2 Dutch Hill Rd.
Frankfort, N. Y.

У Сан Сальвадорі вивчають, як використовувати каву

Сан Сальвадор. — Центрально - Американський Технологічний Інститут вивчає можливість використовувати каву не тільки, як напій. Гроші на це дали уряди п'ятьох держав: Ель Сальвадору, Ґватемалі, Коста Ріки, Гондурасу і Нікараґви. Уряди цих держав не мають змоги експортувати всі запаси своєї кави і тому хочуть використовувати її ще і в інший спосіб. Науковці вивчають хемічні складники кавових зерен і думають над тим, в який спосіб збільшити податок від кави, яка є головним джерелом прибутків державних скарбниць.

Совєтські аґенти ніби затруїли Хохлова

Франкфурт. — Колишній большевицький чекіст Ніколай Хохлов, який літом 1954 року зголосився до західньонімецької політичної поліції і просив азилю, захворів 15 вересня ц. р. з познаками сильного затруєння. Його перевезли до німецького шпиталю, але швидко потім перенесли до американського військового шпиталю для більшої його охорони. Хохлова ніби послали були большевики, щоб він сам убив, чи зорганізував атентат на одного з керівників російської правої організації на европейській еміграції, „Національний Трудовий Союз", чи пак „солідаристів", Георгія Сергєєвіча Околовіча. Але Хохлова ніби тоді заболіла совість і він не зробив цього, а всю справу розкрив Околовічеві та німецькій і американській політичній поліції. Після того Хохлов ніби віддав поважні послуги американцям, розкривши різні тайни совєтського поліційного апарату. На всякий випадок, він дістав розголос в американській пресі. 15 вересня ц. р. він був ніби приявний на якомусь з'їзді російських еміґрантів. Названа організація солідаристів відома з її автореклями, як ніби великих антикомуністичних борців, та з деяких неприємних для неї афер, які виявляли перебування в її рядах совєтських провокаторів.

Число проданих цигарок збільшується

Вашинґтон. — Департамент рільництва повідомляє, що число проданих цигарок збільшується, хоч лікарі постійно твердять, що курення спричиняє пістряка легенів і серцеві недомагання. Якщо впродовж останніх місяців цього року американські курці куритимуть так само, як і досі, то в цьому році викурять в ЗДА 405 більйонів цигарок. В минулому році викурено в цій країні 392 більйони цигарок, а в 1952 році рекордове число — 394 більйони. Гадають, що в другій половині цього року число викурених цигарок буде дещо менше в порівнянні з першою половиною, бо в липні знову перестерігали часописи проти куріння.

✝

Посмертні Згадки

СЕМЕН ПАПРОЦЬКИЙ, член Укр. Допом. Т-ва „Дністер", Відд. 361 УНСоюзу в Ню Йорку, помер, 28-го вересня 1957 р. Покійний народився 1887 р. в с. Бортків, пов. Золочів, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Катерину, і доньку Марію. Похорон — в середу, 2-го жовтня, з пох. заведення П. Яреми — 129 E. 7th Street в Ню Йорку, о год. 9-ій рано, до церкви св. Юра.

Управа Т-ва

ОЛЕКСА ПОПИК, довголітній член Б-ва св. Арх. Михаїла, Відд. 147 УНСоюзу в Аллентавні, Па., помер, після тяжкої недуги рака, 2-го вересня 1957 р. Покійний походив з Юшківці, пов. Бібрка, Зах. Україна. Прибувши до Америки, відразу став членом УНСоюзу. Був членом й інших організацій, як давньої Січі, співацько-драматичного кружка, місцевої укр. прав. парафії та Укр. Амер. Гор. Клюбу. Був добрим чоловіком та взірцевим батьком. Покійний опечалив свою улюблену дружину Юлію, трьох синів Івана, Михайла, Тараса та доньку Анну. Багато односельчан та приятелів взяли участь у похоронних Богослуженнях. Нехай прибрана Батьківщина Америка, заступить його рідне село Юшківці та цілу Україну. — В. Й. П!

І. З., секр.

ЮРІЙ ЧЕРНИШЕНКО, член Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 371, в Нюарку, Н. Дж., помер, по довшій недузі, 18-го вересня 1957 р., проживши 56 років. Покійний народився на Великій Україні, в селі Бабки, округи Харків. В часі визвольних змагань був в Українській Армії і приділений до охорони Архіву Української Держави. Через це, не було Йому місця на рідній землі, а мусів жити на еміграції. Приїхавши до Америки 1951 року, зараз зі своєю дружиною вступив в члени УНСоюзу, де рівнож належить його дальша родина. Покійний полишив у смутку дружину Стефанію, дві сестри, Олену Чичик, Євфрозину Мартович і шваґра Петра Чичик. Похорон покійного відбувся в суботу, 21-го вересня з української православної церкви св. Трійці в Нюарку. — В. Й. П!

Ю. Баранюк, секр.

АМНЕСТІЯ ДЛЯ ЗЛОЧИНЦІВ З НАГОДИ ПРИЇЗДУ ЄЛИСАВЕТИ II ДО КАНАДИ

Оттава. — Міністер справедливости Дейві Фултон повідомляє, що з нагоди приїзду королеви Єлисавети II до Канади буде видана амнестія для злочинців, які відбувають кару в федеральних і провінційних тюрмах. Кожному в'язневі зменшать на один місяць від кожного року визначеної йому кари. Якщо кара становить менше як один рік, то вона буде зменшена на відповідну кількість днів. З цієї амнестії скористає 5,000 осіб, ув'язнених по всій Канаді.

Ботлер закликає демократів до пожертв на партійний фонд

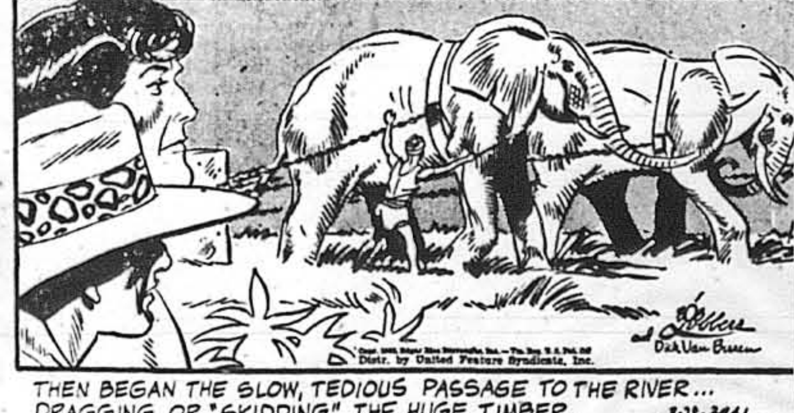
Толідо, Огайо. — Голова Демократичного Крайового Комітету Пол М. Ботлер заявив на пресовій конференції що демократи, які мають досвід у збірці пожертв на партійний фонд, мусять напружити всю свою енергію, щоб збільшити пожертви на партійні цілі, бо Демократична партія має дефіцит ще з 1956 року в сумі 670,000 долярів. Цю пресову конференцію відбув Ботлєр після нарад із демократичними провідниками з 5-ох стейтів, на яких обговорювано справу партійного фонду. „Ми мусимо зібрати більше грошей на партійний фонд, і то від найбільшого числа членів," — сказав Ботлер. Він запросив до збірки Майка В. Ді Салла, колишнього посадника міста Толідо і колишнього голову Уряду для Стабілізації Цін під час президентури Гаррі С. Трумана. Партійний бюджет на цей рік виносить 650,000 долярів.

Мічелл дораджує обережність у виборі Гоффи

Вашинґтон. — Секретар праці Джеймс П. Мічел заявив, що вибір Джеймса Р. Гоффи на голову Міжнародного Братства Шоферів спричинить те, що треба буде ухвалити новий закон про більшу контролю над робітничими організаціями. Ця заява секретаря праці складена перед конвенцією братства шоферів в Маямі Біч на Флориді, яка починається 30-го вересня. Крім Гоффи на становище, голови кандидують ще й інші містоголови цієї робітничої організації, між ними і містоголова Лі. Вибори голови таки відбудуться, бо Федеральний Окружний Апеляційний Суд відкинув зарядження суду нижчої інстанції, згідно з якою вибори мали бути відкладені на пізніше. Мічелл сказав, що делеґати повинні добре застановитися, кого вибрати на голову цієї організації, яка нараховує 1,400,000 членів.

ТАРЗАН, ч. 3941. Довгий перевіз.

Після того, як стовбурові — щоб позбутися матеріялу — надано чотирокутної форми, люди привели вантажних слонів і прив'язали їх до одного кінця численними міцними линвами.

Тоді почався повільний марудний марш до ріки... волочення або буксування велетенського стовбура.